

ADRODDIAD I'R CABINET – 31AIN IONAWR 2018

PWNC: ADRODDIAD CYDRADDOLDEB BLYNYDDOL 2016-2017

ADRODDIAD GAN: CYFARWYDDWR CORFFORAETHOL, GWASANAETHAU CYMDEITHASOL

---

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1 Rhoi gwybod i'r Cabinet am y cynnydd a wnaed yn ystod y flwyddyn ariannol 2016-2017 yn erbyn targedau yng Nghynllun Cydraddoldeb Strategol cyfredol y Cyngor, ac yn gofyn am gymeradwyaeth y Cabinet i'w gyflwyno i'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol a'i gyhoeddi ar-lein.

2. CRYNODEB

2.1 Mae gan y Cyngor ddyletswydd statudol i gynhyrchu adroddiad monitro blynyddol ar faterion Cydraddoldeb dan y ddeddfwriaeth bresennol. Mae'r gofynion yn fanwl iawn o ran pa wybodaeth berthnasol sydd angen ei chynnwys yn yr adroddiad monitro a gwella blynyddol (ynghlwm yn llawn fel atodiad).

2.2 O ganlyniad, mae'r swm o wybodaeth a gyflwynir er mwyn sicrhau bod y corff rheoleiddio sy'n gysylltiedig (y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol) yn cael eu darparu gyda thystiolaeth llawn o gydymffurfiaeth ac ymrwymiad y Cyngor i'r dyletswyddau statudol hynny.

3. CYSYLLTIADAU Â'R STRATEGAETH

3.1 Mae materion cydraddoldeb yn themâu trawsbynciol o'r Nodau Llesiant o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ac yn effeithio ar bob polisi, swyddogaeth a gweithdrefn, gan gwmpasu'r rhai sydd wedi'u hanelu at y polisiâu cyhoeddus a mewnol sy'n cwmpasu aelodau staff y Cyngor. Mae'r adroddiad yn cyfrannu at y Nodau Llesiant canlynol:

- Cymru Fwy Cyfartal
- Cymru o Gymunedau Cydlynol
- Cymru o ddiwylliant bywiog a'r iaith Gymraeg yn ffynnu

3.2 Mae yna hefyd nifer o strategaethau neu reoliadau cenedlaethol Llywodraeth Cymru y mae gwaith Cydraddoldeb y Cyngor yn cysylltu â hwy; "**Cymru'n Cyd-dynnu**" (Strategaeth Cydlyniant Cymunedol Cymru Gyfan); "Mynd i'r Afael â Throseddau Casineb a Digwyddiadau: Fframwaith ar gyfer Gweithredu"; "**Teithio at Ddyfodol Gwell**" - Fframwaith Gweithredu a Chynllun Cyflenwi ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr; "Cymraeg 2050: Strategaeth yr Iaith Gymraeg"; ac amrywiol agweddau ar Reoliadau Cynllunio, Trwyddedu ac Adeiladu.

4. YR ADRODDIAD

- 4.1 O dan Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Gyhoeddus yng Nghymru, rhaid cyhoeddi adroddiad blynyddol ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol unrhyw bryd yn ystod y 12 mis ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad hwnnw'n ymdrin â hi.
- 4.2 Wedi'i atodi at yr adroddiad hwn yw'r Adroddiad Cydraddoldeb Blynyddol ar gyfer 2016-2017.
- 4.3 Yn gryno fodd bynnag, dylid nodi'r wybodaeth berfformiad ganlynol sy'n cwmpasu'r flwyddyn ariannol dan sylw:
- Cyflwynwyd **370** o wersi i dros 9,000 o fyfyrwyr yn 2016-2017 i ysgolion yn y fwrdeistref sirol o dan Raglen Graidd Cyswllt Ysgolion Cymru Gyfan (RhGCYCG).
  - Defnyddiwyd **£200,000** o gyllid i uwchraddio eiddo ar draws y fwrdeistref sirol, a oedd yn cynnwys -
    - 2 adeilad corfforaethol CBS Caerffili
    - 2 leoliad cefn gwlad
    - 3 chanolfan gymunedol
    - 1 ganolfan addysg gymunedol
    - 8 llyfrgell
    - 3 chanolfan hamdden
    - 12 Ysgol
    - 1 safle twristiaeth
  - Lansiad Strategaeth yr Iaith Gymraeg gan Alun Davies AC ym mis Mehefin yn Ffiliffest.
  - Creu Grŵp Ieuencid LHDTTC+ a nodwyd fel un o flaenoriaethau'r Fforwm Ieuencid. Ar hyn o bryd, mae 36 o bobl ifanc yn mynychu'r grŵp.
  - Amgueddfa'r Tŷ Weindio oedd yr Amgueddfa gyntaf yng Nghymru i gael ei chydabod fel sefydliad Dementia Gyfeillgar ynghyd â Sefydliad y Glowyr Coed Duon.

5. LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL

- 5.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyfrannu at y Nodau Llesiant fel y'u nodir yn y Dolenni i'r Strategaeth uchod, yn enwedig y cyfrifoldeb a roddir ar gyrf cyhoeddus i gyfrannu at Gymru fwy cyfartal, Cymru o gymunedau cydlynol a Chymru o diwylliant bywiog a'r iaith Gymraeg yn ffynnu. Mae'r adroddiad yn adlewyrchu bod yr awdurdod wedi cynnwys pobl sydd â diddordeb yn lles yr ardal, gan gynnwys grwpiau sy'n cynrychioli trigolion â nodweddion gwarchoddedig. Rydym wedi cydweithio drwy'r Grŵp Mynediad i Bobl Anabl gyda'r nod o sicrhau ein bod yn cydnabod y materion sy'n wynebu rhai grwpiau ac i'w hatal rhag methu â chael mynediad i'n gwasanaethau yn gyfartal. Drwy ein prosesau cynllunio busnes blynyddol a hunan arfarnu, mae meysydd gwasanaeth wedi ystyried goblygiadau cydraddoldeb a'r gallu i ddiwallu anghenion ein trigolion.

6. GOBLYGIADAU CYDRADDOLDEBAU

- 6.1 Cynhaliwyd asesiad ac ymgynghoriad Cydraddoldeb llawn ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol wrth ei ddatblygu, felly ni wnaethpwyd asesiad llawn ar yr adroddiad blynyddol hwn. Mae'r adroddiad ei hun yn asesiad o gyflawniadau a wnaed gan y Cyngor o dan y cynllun.

7. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 7.1 Nid oes goblygiadau ariannol uniongyrchol i'r adroddiad hwn gan fod yr adroddiad blynyddol yn cwmpasu'r gwaith a wnaed eisoes yn y flwyddyn ariannol flaenorol.

8. GOBLYGIADAU PERSONÉL

- 8.1 Nid oes goblygiadau personél i'r adroddiad hwn, er bod hyn yn parhau i gael ei adolygu wrth i'r gwaith a bennir yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol fynd yn ei flaen.

9. YMGYNGHORIADAU

- 9.1 Mae'r adroddiad yn seiliedig ar ddata a gasglwyd ar draws y meysydd gwasanaeth wrth weithredu'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn ystod 2016/2017. Roedd nifer o'r swyddogion a ddangosir ar ddiwedd yr adroddiad hwn yn ymgynghoreion, ac felly gwnaethant gyfrannu gwybodaeth adrodd benodol ar gyfer gwahanol adrannau yn yr adroddiad blynyddol llawn.
- 9.2 Anfonwyd yr adroddiad hwn at yr Ymgynghoreion a restrir isod ac mae'r holl sylwadau a dderbyniwyd wedi'u hadlewyrchu yn yr adroddiad hwn.

10. ARGYMHELLION

- 10.1 Argymhellir bod y Cabinet yn nodi cynnwys yr adroddiad blynyddol hwn ac yn cymeradwyo cyflwyno'r wybodaeth hon i'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol ac i'w gyhoeddi ar wefan y Cyngor.

11. RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLION

- 11.1 Drwy gasglu'r holl wybodaeth ofynnol ynghyd yn yr adroddiad hwn o feysydd gwasanaeth y Cyngor ac o weithio mewn partneriaeth, ac wedyn eu cyhoeddi, mae'r Cyngor yn sicrhau ei fod yn cydymffurfio â'i ddyletswyddau statudol o dan y ddeddfwriaeth Cydraddoldebau cyfredol.
- 11.2 Yn bwysicach fyth, mae'r adroddiad hefyd yn dangos faint o waith cadarnhaol ac arfer da mae'r Cyngor yn eu cyflawni er budd yr unigolion a'r grwpiau hynny sy'n dod o dan un neu ragor o'r nodweddion gwarchoddedig a materion Cydraddoldeb ehangach.

12. PŴER STATUDOL

- 12.1 Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011
Mesur yr Iaith Gymraeg (Cymru) 2011
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
Deddf Hawliau Dynol 1998
Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011

Awdur: Anwen Cullinane, Uwch Swyddog Polisi (Cydraddoldeb a'r Gymraeg)
Est. 4404 cullima@caerffili.gov.uk

Ymgynghoreion: Y Cyng. Barbara Jones (Dirprwy Arweinydd ac Aelod Cabined dros Wasanaethau Corfforaethol)
Y Cyng. James Pritchard (Pencampwr Cydraddoldeb Aelodau)
David Street (Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol)
Robert Hartshorn (Pennaeth Diogelu'r Cyhoedd)

Richard M Harries (Dirprwy Swyddog Monitro Dros Dro)
Kathryn Peters (Rheolwr Polisi Corfforaethol)
Ros Roberts (Rheolwr Perfformiad)
Lynne Donovan (Pennaeth Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol Dros Dro)
Keri Cole (Prif Swyddog Addysg)
Mark Williams (Pennaeth Gwasanaethau Eiddo Dros Dro)
Paul Taylor (Swyddog Datblygu Chwaraeon - Chwaraeon Anabledd a Dyfodol Cadarnhaol)
Christopher Hunt (Cydlynnydd Cydlyniant Cymunedol - Gorllewin Gwent)

Papurau
Cefndir:

Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2016-2020
Amcanion a Chynllun Gweithredu Cydraddoldeb a'r Gymraeg 2016-2020
Amrywiol Ddogfennau Canllawiau
(Mae'r rhain ar gael yn electronig ar gyfer gwybodaeth ar y tudalennau perthnasol ar www.caerffili.gov.uk/cydraddoldeb)

Atodiadau:
Atodiad 1

Cynllun Cydraddoldeb Strategol - Adroddiad Monitro a Gwelliant Blynyddol 2016-2017

Cynllun Cydraddoldeb Strategol Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Adroddiad Monitro a Gwelliant Blynyddol 2016 - 2017

Mae'r Cyngor hwn yn cydnabod bod gan bobl anghenion, gofynion ac amcanion gwahanol a byddwn yn gweithio'n weithredol yn erbyn pob math o wahaniaethu drwy hybu cysylltiadau da, a pharch at ein gilydd yn ein holl gymunedau, trigolion, aelodau etholedig, ymgeiswyr am swyddi a'n gweithlu, a rhyngddynt.

Byddwn hefyd yn gweithio i greu mynediad cyfartal i bawb i'n gwasanaethau, beth bynnag fo'u tarddiad ethnig, rhyw, oed, statws priodasol, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd, ailbennu rhywedd, crefydd a chred neu ddi-gred, defnydd o'r Gymraeg, iaith Arwyddion Prydain neu unrhyw iaith arall, cenedl, cyfrifoldeb am bobl ddibynnol neu unrhyw reswm arall na all gael ei gyfiawnhau.

Cyhoeddwyd **XX Ionawr** 2018

A greener place
Man gwyrddach

Cynnwys

Adran	Tudalen
Cyflwyniad	1
1. Asesiadau Effaith Cydraddoldeb Trosolwg o effeithiolrwydd cynyddol y broses AEC o fewn y Cyngor yn ystod 2016-2017	2
2. Bwlio Gwahaniaethol mewn Ysgolion Adrodd ar a Monitro Bwlio Gwahaniaethol mewn Ysgolion 2016-2017	3
3. Mynediad Corfforol Rhaglen Waith Hygyrchedd Anabledd	6
4. Teilwra Gwasanaethau a) Chwaraeon Anabledd – Gwasanaethau Hamdden b) Safonau'r Iaith Gymraeg c) Pride Cymru 2016 – Cyngorau Balch ch) Grŵp Ieuenctid LHDTG+ d) Cefnogi Cyfamod y Lluoedd Arfog dd) Cefnogi Cymunedau Oed-gyfeillgar e) Diwrnod Cofio'r Holocost f) Cydlyniant Cymunedol	7
5. Y Rhaglen Hyfforddiant Trosolwg o'r flwyddyn academaidd 2016-2017	17
6. Amrywiaeth yn y Gweithle Gwelliannau i'r Data Cyflogres CBSC	19
7. Canllawiau Staff Creu a diweddarau Dogfennau Canllaw CBSC yn unol â deddfwriaeth a) Goblygiadau Cydraddoldeb mewn Adroddiadau Pwyllgor 2017 b) Porthol yr Uned Polisi Corfforaethol	20
8. Hunanwerthuso gan Fannau Gwasanaeth Diweddariad ar newidiadau yn y modd y mae manau gwasanaeth y Cyngor yn edrych ar eu perfformiad eu hunain o ran Cydraddoldeb a'r Gymraeg	22
9. Data Cwynion Dadansoddiad o'r cwynion a dderbyniwyd yn ystod 2016-2017	23
Atodiad A - Data Cyflogres CBSC - Cyfansymiau Corfforaethol	25

Mae'r adroddiad hwn ar gael yn Saesneg, ac mewn ieithoedd neu fformatau eraill ar gais.
This report is available in English, and in other languages or formats on request.

Cyflwyniad

Mae'n ofynnol i'r cyngor o dan Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 i gynhyrchu adroddiad monitro blynyddol ar y camau y mae wedi cymryd er mwyn cwrdd â dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus a'i Amcanion Cydraddoldeb ei hun. Llywodraeth Cymru oedd y llywodraeth gyntaf i osod dyletswyddau penodol ar wasanaethau cyhoeddus a oedd yn mynd ymhellach na hynny oedd o fewn y Ddeddf. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i ystyried sut i gyfrannu'n gadarnhaol at gymdeithas decach trwy ddarparu gwasanaeth a rhoi sylw dyladwy i ddileu gwahaniaethu. Mae'r dyletswyddau penodol yn cynnwys;

- creu adroddiad blynyddol
- asesiadau effaith cydraddoldeb
- gwahaniaethau mewn cyflog
- cyhoeddi Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol
- gwybodaeth am y gweithlu
- ymgysylltu
- gwybodaeth gydraddoldeb
- caffaeliad
- hyfforddiant staff

Mae gwaith cydraddoldeb wedi parhau i gael ei brif ffrydio yn ystod 2016-2017, ac mae adrannau'r adroddiad hwn yn edrych ar gynnydd y cyngor yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Mae nifer o astudiaethau achos yn cael eu cynnwys i ddangos y gwaith y mae'r meysydd gwasanaeth wedi eu gwneud er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth a gwella'r ddarpariaeth gwasanaeth o flwyddyn i flwyddyn.

Mae'r Cyngor yn parhau i weithio mewn partneriaeth â sefydliadau ac mae rhai ohonynt yn aelodau o Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Caerffili, sy'n dod â chyrff cyhoeddus at ei gilydd i er mwyn gweithio i wella lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Bwrdeistref Sirol Caerffili. Maent yn gyfrifol, o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), i oruchwylio datblygiad y Cynllun Llesiant Lleol newydd, o'r sectorau cyhoeddus, iechyd, gwirfoddol a phreifat a pharhau i fod yn greadigol ac arloesol wrth gyflawni yn erbyn eu dyletswyddau statudol.

Mae llawer iawn o wybodaeth sy'n ymwneud â Chydraddoldeb y Cyngor eisoes wedi'i gyhoeddi yn fanylach ar dudalennau Cydraddoldeb gwefan y Cyngor, lle gallwch hefyd lawrlwytho fersiwn pdf o'r adroddiad hwn:- www.caerffili.gov.uk/cydraddoldeb.

Mae'r Cyngor yn parhau i fod yn ymrwymedig i sicrhau bod pawb o fewn bwrdeistref sirol Caerffili yn cael eu trin â pharch cyfartal ac nad yw eu hamgylchiadau unigol yn rhwystr iddynt gael y gwasanaethau sydd eu hangen arnynt oddi wrth y Cyngor neu ei bartneriaid.

Er mwyn i'r Adroddiad Blynyddol Cydraddoldeb hwn gael ei ystyried yn briodol, fe'i cymerwyd trwy broses cytuno mewnol drwy'r Cabinet ar 31^{ain} Ionawr 2018. Yna bydd yr adroddiad blynyddol yn cael ei gyflwyno i Swyddfa'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol erbyn 31^{ain} Mawrth 2018.

Cynghorydd David Poole
Arweinydd y Cyngor
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Christina Harrhy
Prif Weithredwr Dros Dro
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

1. Aseidiadau Effaith Cydraddoldeb

Trosolwg o effeithiolrwydd cynyddol y broses AEC o fewn y Cyngor yn ystod 2016-2017

Mae Aseidiadau Effaith Cydraddoldeb (AEC) sy'n ymdrin â materion Cydraddoldeb a'r Gymraeg yn cael eu cynnal ar bolisiâu corfforaethol a dechreuodd y cynnydd hwn weithredu'n llawn ym mis Chwefror 2012, o'r adeg pan oedd angen i bob adroddiad y cyngor gynnwys pennawd Goblygiadau Cydraddoldeb.

Gan fod AECau yn ofyniad y **Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2016-2020** a **Safonau'r Iaith Gymraeg (88, 89 a 90)**, mae gan y Cyngor ffurflen asesu integredig er mwyn sicrhau dull cyson.

Mae arweiniad cyffredinol ar Gydraddoldeb ar Gymraeg ar gael ar y porthol ar y fewnwyd ar gyfer staff, yn y ddogfen ganlynol:

Mae aseidiadau effaith yn rhan o gyfres o ddigwyddiadau y mae'n rhaid i ddigwydd er mwyn ymgorffori materion Cydraddoldeb a'r Gymraeg yn llawn ac roedd felly angen diweddarau Canllawiau Ymgynghori a Monitro Cydraddoldeb 2016 hefyd er mwyn atgyfnerthu'r arfer bod ymgynghori priodol a llawn gyda grwpiau ac unigolion sy'n cynrychioli gwahanol nodweddion gwarchodedig yn helpu i wneud y broses AEC bod llawer mwy cadarn a syml.

Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol a'r Cynllun Gweithredu i'w cael ar wefan y Cyngor ac ar gael i staff ar borthol yr Uned Polisi Corfforaethol gyda'r canllaw Goblygiadau Cydraddoldeb mewn Adroddiadau Pwyllgor fel dogfen ategol.

2. Bwlio Gwahaniaethol mewn Ysgolion

Adrodd ar a Monitro Bwlio Gwahaniaethol mewn Ysgolion 2016-2017

Yn ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2016-2020 mae gennym Amcan Cydraddoldeb penodol sef 'Delio â Throsedd a Cham-drin ar sail Hunaniaeth'. Yr amcan yw lleihau lefelau achosion gwirioneddol neu ganfyddedig o gam-drin, bwlio, aflonyddu a thrais, trosedd casineb a digwyddiadau casineb yn y fwrdeistref sirol.

Er mwyn mesur yr amcan hwn yn unol â Chynllun Cydraddoldeb Strategol 2016-2020, mae angen i ni sicrhau bod mesurau monitro ac adrodd gwell mewn lle. Bydd hyn yn arwain at fonitro'n well a chynnydd posibl yn nifer y digwyddiadau. Fodd bynnag, ni ddylid ystyried cynnydd yn nifer y digwyddiadau fel rhywbeth negyddol nac yn arwydd bod y sefyllfa'n gwaethygu. Gellid hefyd gysylltu cynnydd yn nifer y digwyddiadau i well ddealltwriaeth a nodi achosion o fwlio gwahaniaethol a phryd mae'n briodol i'w cofnodi.

Enghraifft o fonitro bwlio gwahaniaethol gwell yw bod Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, ers 2012, wedi gweithio gydag ysgolion i ddatblygu gwell monitro a chefnogaeth i ddisgyblion ac athrawon wrth ddelio â bwlio homoffobig. Mae'r ffurflen fonitro bwlio gwahaniaethol y mae ein hysgolion bellach yn eu defnyddio yn cynnwys 10 maes o hunaniaeth disgyblion, gan gynnwys bwlio homoffobig, sy'n golygu bod y Cyngor bellach wedi cofnodi data ar ddigwyddiadau homoffobig mewn ysgolion.

Bydd unrhyw ddata a gasglwyd ac adroddiadau a gyhoeddwyd, yn defnyddio cyfansymiau di-enw bob amser, gyda dim ond enghreifftiau o arfer da gan ysgolion unigol, neu'r rhai sydd wedi cael hyfforddiant pwrpasol yn cael eu henwi yn benodol ar unrhyw adeg.

Caiff data ei gasglu a'i adrodd mewn ffyrdd amrywiol er mwyn helpu i nodi tueddiadau, i dargedu cymorth a dangos bod y Cyngor a'r ysgolion yn cydymffurfio â'r dyletswyddau cyfreithiol ynglŷn â'r materion hyn.

Mae bwlio gwahaniaethol yn fater o bryder i bob awdurdod lleol, fodd bynnag mae'r adroddiad hwn yn helpu i ddangos bod Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili a'i bartneriaid yn mynd ati i fonitro'r sefyllfa ac yn mynd i'r afael â'r materion drwy weithio gyda phartneriaid i wneud cynnydd cadarnhaol bob blwyddyn.

Mae 88 o sefydliadau addysg sy'n darparu data monitro i'r Gyfadran Addysg ac mae crynodeb o'r data homoffobig a adroddwyd ar draws yr 16 tymor ysgol sy'n cael eu dangos yn y tabl canlynol;

Blwyddyn Academaidd	Nifer o ddigwyddiadau wedi eu recordio bob tymor		
	Tymor yr Hydref	Tymor y Gwanwyn	Tymor yr Haf
2011-2012			(peilot) 7
2012-2013	2	1	2
2013-2014	3	5	1
2014-2015	7	12	8
2015-2016	12	5	10
2016-2017	54	57	33

Yn ystod y flwyddyn academaidd 2016-2017, darparwyd yr hyfforddiant canlynol i ysgolion o fewn y fwrdeistref sirol. Fe gafodd 8 o fyfyrwyr o Ysgol Gyfun Cwm Rhymni hyfforddiant Ymwybyddiaeth Ddiwylliannol ac fe gafodd 8 o staff o Ysgol Gymraeg Penalltau hyfforddiant Ymwybyddiaeth Cydraddoldeb.

Yn ystod y flwyddyn academaidd hon hefyd, mae Heddlu Gwent, trwy Raglen Graidd Cyswllt Ysgolion Cymru Gyfan (RhGCYCG) wedi cyflwyno nifer fawr o wersi mewn perthynas â materion parch, bwlio ac amrywiaeth ar draws ysgolion cynradd ac uwchradd y fwrdeistref sirol.

Mae'r Rhaglen Graidd Cyswllt Ysgolion Cymru Gyfan (RhGCYCG) yn enghraifft o Waith Partneriaeth rhwng Llywodraeth Cymru a phedwar sefydliad Heddlu Cymru ac mae'n cynnwys cyfres o fewnbynnau Atal Troseddau / dosbarthiadau gwersi a mentrau Plismona Ysgolion Cefnogol sy'n anelu at:

- addysgu plant a phobl ifanc am y niwed y gallai camddefnyddio sylweddau achosi i'w hiechyd, eu teuluoedd a'r gymuned ehangach
- hyrwyddo egwyddorion dinasyddiaeth gadarnhaol trwy gyfrwng addysg
- sicrhau gostyngiad yn lefelau trosedd ac anrhefn yn ein cymunedau ifanc.

O fis Medi 2016 mae'r Rhaglen yn cynnwys y Craidd Critigol, y Ddewislen Darparu a Chymorth a Dargedir fel y nodir isod. Bydd yr holl sesiynau yn parhau i gael eu cyflwyno trwy apwyntiad wedi'i archebu o flaen llaw gyda Swyddog Heddlu Cymunedol yr Ysgol.

Fel y nodwyd uchod, bydd Swyddogion Heddlu Cymunedol yr Ysgol hefyd yn darparu amrywiaeth o Blismona Ysgolion Cefnogol a gweithgareddau diogelu. Bydd y rhain yn cynnwys datrys digwyddiadau gan ddefnyddio Polisi Cyfryngau Troseddau Ysgol a lle bo hynny'n berthnasol, Ymagweddau Adferol. Mae Swyddogion Heddlu Cymunedol yr Ysgol hefyd yn gallu darparu amrywiaeth o gynulliadau ysgol oedran-briodol.

Rhagwelir y bydd rôl ddiogelu gwell yn datblygu ymhellach y cysylltiadau rhwng cymunedau lleol ac ysgolion yn ogystal ag asiantaethau partner, e.e. Gwasanaeth Troseddau Ieuencid, Gwasanaethau Diogelu ac ati.

Cefnogir Swyddogion Heddlu Cymunedol yr Ysgol yn llawn gan wefan benodol - www.schoolbeat.org sy'n cynnwys gwybodaeth bellach ac arweiniad ar gyfer athrawon, disgyblion a rhieni.

Cyflwynwyd cyfanswm o 370 o wersi yn ystod 2016-2017 i 9,092 o fyfyrwyr o ysgolion ar draws y fwrdeistref sirol.

3. Mynediad Corfforol

Rhaglen Waith Hygyrchedd Anabledd

Mae Adran Gwasanaethau Eiddo Corfforaethol y Cyngor yn parhau i ddarparu gwelliannau i wneud adeiladau cyhoeddus yn hygyrch i bawb drwy'r Rhaglen Waith Hygyrchedd Anabledd. Bob blwyddyn mae rhaglen o waith yn cael ei drefnu i ddiweddarau a gwella mynediad corfforol i ystod o adeiladau sy'n eiddo i'r Cyngor.

Yn ystod 2016-2017, cafodd gwerth £108,000 o gyllid ei wneud ar gael er mwyn cynnal gwaith gwella mynediad anabl.

Mae'r rhain yn cynnwys:

- 1 Adeilad corfforaethol Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
- 2 Leoliad cefn gwlad
- 3 Lleoliad Gwasanaethau Cymdeithasol
- 2 Canolfan addysg gymunedol
- 4 Canolfan hamdden
- 18 Ysgol
- 1 Safle twristiaeth

Gosodwyd gwerth £20,000 o offer cysylltiedig â mynediad i bobl anabl eu gosod yn ein canolfannau hamdden, megis drysau awtomatig a chyfarpar codi arbenigol. Gwelwyd ffigwr tebyg o ran gwelliannau hygyrchedd o fewn canolfannau dydd gwasanaethau cymdeithasol i gefnogi defnyddwyr gwasanaethau. Dyrannwyd £45,000 i'n hysgolion cynradd ar gyfer y flwyddyn ariannol i wneud amrywiaeth o welliannau megis drysau awtomatig, rampiau a gwelliannau derbynfydd.

4. Teilwra Gwasanaethau

Mae'r enghreifftiau canlynol yn dangos sut mae meysydd gwasanaeth y Cyngor wedi teilwra'u gwaith dydd i ddydd i weddu i ofynion ac anghenion y defnyddwyr gwasanaeth unigol - y ddau yn enghreifftiau rhagorol o roi egwyddorion Cydraddoldeb i ddefnydd ymarferol ar gyfer budd pobl yn y fwrdeistref sirol.

a) Chwaraeon Anabledd - Gwasanaethau Hamdden

Mae'r Rhaglen Chwaraeon Anabledd yng Nghaerffili yn fenter ar y cyd rhwng Chwaraeon Anabledd Cymru a'r Awdurdod Lleol. Nod y cynllun yw datblygu cyfleoedd chwaraeon a hamdden cymunedol yn y gymuned ar gyfer pobl anabl ledled Bwrdeistref Sirol Caerffili. Caiff ei hyrwyddo a'i gyflwyno trwy rwydwaith o Swyddogion Datblygu Chwaraeon a Hyfforddwyr Cymunedol sydd ar draws y fwrdeistref sirol.

Mae Chwaraeon Anabledd yn rhedeg clybiau wythnosol ar gyfer plant ac oedolion o bob gallu. Mae'r chwaraeon yn cynnwys pêl-droed, nofio a llawer mwy. Mae Chwaraeon Anabledd hefyd yn cyflwyno rhaglen chwaraeon gweithgaredd gwyliau yn ystod gwyliau ysgol.

Dyma astudiaeth achos Callum Sapey, un o'r gwirfoddolwyr;

Mae Callum yn hyfforddwr ifanc eithriadol sydd wedi dangos cryn ymroddiad i chwaraeon anabledd yng Nghaerffili. Mae ei angerdd am weithio gyda phlant ac oedolion ifanc yng Nghaerffili yn rhywbeth y dylai llawer o hyfforddwyr eraill ymdrechu iddo.

Yn ifanc iawn, dechreuodd Callum fynychu rhaglen gwyliau chwaraeon anabledd i gefnogi ei frodyr sydd ill dau ag anghenion ychwanegol. Daeth fel eu gweithiwr allweddol fel y gallai'r ddau brofi gweithgaredd corfforol. Ni ddaeth Callum o gefndir chwaraeon ei hun ond datblygodd gariad at chwaraeon a pharhaodd i gefnogi ei frodyr ar ddiwrnodau gweithgaredd. Byddai hyd yn oed yn mynychu ar ddyddiau pan nad oedd ei frodyr yn mynychu, er mwyn cefnogi eraill.

Ar ôl bod yn aflwyddiannus yn noson wobrwyo gwirfoddolwyr y llynedd, nid oedd agwedd ac ymroddiad Callum ar gyfer chwaraeon wedi newid mae'n parhau i weithio'n galed iawn wrth ddatblygu ei sgiliau ei hun.

Ers bod yn rhan o'r Tîm Chwaraeon Anabledd, mae Callum wedi cymryd cyfrifoldeb am redeg y 'Pont Dragons - Clwb Pêl-droed Anabledd'.

Mae'r sesiynau'n rhedeg ar nosweithiau Gwener, ac nid dyma'r slot mwyaf deniadol i roi'r gorau i'ch amser rhydd er mwyn gwirfoddoli gyda grŵp heriol o blant ac oedolion ifanc sydd ag anghenion ychwanegol.

Dros y flwyddyn ddiwethaf mae Callum wedi tyfu i'r clwb i gael 16 o chwaraewr gydag anabledau amrywiol yn bresennol yn rheolaidd. Ar sawl achlysur

byddai Callum yn cerdded dros filltir i'r sesiwn oherwydd nad yw'n gyrru. Mae Callum hefyd yn cynnig ei amser ar ddigwyddiadau ar raddfa fawr a chynghreiriau clwstr. Mae hyn oll i lawr i waith caled ac ymrwymiad Callum i ddatblygu Chwaraeon Anabledd ym mwrdeistref sirol Caerffili.

Elfen arall o'r gwaith yw Gwobrau Chwaraeon Blynyddol Chwaraeon Caerffili, sy'n cydnabod gwaith caled ac ymroddiad gwirfoddolwyr, hyfforddwyr a chlybiau chwaraeon ledled fwrdeistref sirol Caerffili.

Mae rhai o'r categorïau gwobrau'n cynnwys:-

- **Gwirfoddolwr Ifanc y Flwyddyn (dan 18 oed)** - Mae'r wobwr yn cydnabod cyfraniad rhagorol gwirfoddolwr ifanc wrth gael mwy o bobl i ddechrau, aros a/neu lwyddo mewn chwaraeon/gweithgarwch corfforol trwy ddarpariaeth ansawdd uchel
- **Gwobr Hyfforddwr Cynhwysol y Flwyddyn** - Mae'r wobwr ar gyfer unigolyn sydd wedi dangos llawer o ymrwymiad ac angerdd wrth weithio gyda grwpiau targed penodol megis (Menywod a Merched, Hil, Anabledd ac Amddifadedd)
- **Clwb y Flwyddyn** - Mae'r wobwr yn cydnabod y gwaith mae clybiau o fewn y gymuned yn gwneud er mwyn rhoi cyfle a darpariaeth chwaraeon i bawb.

b) Safonau'r Iaith Gymraeg

Mae Mesur yr Iaith Gymraeg (Cymru) 2011 wedi disodli Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 ac fel rhan o'r ddeddfwriaeth newydd, yng Nghymru mae gan yr iaith Gymraeg statws cyfreithiol cyfartal gyda'r Saesneg ac ni ddylid ei drin yn llai ffafriol. Nid oes raid i gyrrff cyhoeddus ddatblygu a gweithredu Cynlluniau Iaith Gymraeg bellach ond yn hytrach mae'n rhaid iddynt gydymffurfio â set o Safonau'r Iaith Gymraeg cenedlaethol.

Mae Comisiynydd yr Iaith Gymraeg wedi cyhoeddi Hysbysiad Cydymffurfio sy'n nodi pa un o'r 176 o safonau yn y ddeddfwriaeth sy'n berthnasol i'r awdurdod lleol, ynghyd ag unrhyw eithriadau a'u dyddiadau gweithredu.

Mae ein cynnydd yn cael ei gofnodi bob blwyddyn yn yr adroddiad monitro a gwella blynyddol, a gyhoeddir ynghyd â chyflwyniad adroddiad y Cabinet ar ein gwefan [Safonau'r Iaith Gymraeg](#) ar gyfer 2016-2017.

Roedd gofyn i'r Cyngor gyhoeddi dogfen erbyn 30 Mawrth 2016 yn nodi sut y mae'n bwriadu cydymffurfio ar lefel gorfforaethol gyda'r Safonau a beth yw ei brosesau mewnol ar gyfer goruchwyllo a gweithredu'r monitro. Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael ar ein gwefan [Safonau'r Iaith Gymraeg](#).

Gofyniad arall o Safonau'r Iaith Gymraeg oedd llunio a chyhoeddi Strategaeth Iaith Gymraeg 5 mlynedd 2017-2022. Lansiodd y Strategaeth gan y Gweinidog Alun Davies yn yr ŵyl Gymraeg Ffiliffest ym mis Mehefin 2017.

Mae'r strategaeth hon yn nodi sut mae'r awdurdod lleol, mewn cydweithrediad â'i bartneriaid, yn bwriadu hyrwyddo'r iaith Gymraeg ac i hwyluso'r defnydd o'r iaith Gymraeg yn ehangach yn y fwrdeistref sirol. Gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth am y strategaeth hefyd ar ein gwefan [Strategaeth Iaith Gymraeg 2017-2022](#).

c) **Pride Cymru 2016 – Cyngorau Balch**

Blwyddyn arall lle ddaeth Cyngorau o bob rhan o Dde Ddwyrain a Gorllewin Cymru at ei gilydd i ymgynghori â mynychwyr digwyddiad Pride, gan ofyn iddynt gael adborth i helpu i wella gwasanaethau'r cyngor yn awr ac yn y dyfodol. Gofynnwyd i ymwelwyr ddisgrifio'r prif rwystrau y maent yn eu hwynebu, pa weithgareddau a gwasanaethau wedi ffocysu ar faterion LHDT yr hoffent weld yn eu cymunedau, a sut y gallai cyngorau annog mwy o gyfranogiad gan y gymuned LHDT i helpu llunio gwasanaethau lleol.

Yn gyffredinol, dangosodd canlyniadau'r arolwg fod diffyg dealltwriaeth o beth yw anghenion y gymuned LHDT ac mai dyma'r rhwystr mwyaf a wynebir gan bobl sy'n defnyddio gwasanaethau cyhoeddus. Roedd neges glir gan y rhai a ymatebodd fod angen cael mwy o grwpiau cymorth cymunedol, digwyddiadau i helpu codi ymwybyddiaeth y cyhoedd a mwy o godi ymwybyddiaeth mewn ysgolion.

Mae Cyngorau Balch yn ymrwymedig i hyrwyddo cydraddoldeb mewn gwasanaethau cyhoeddus a dileu'r rhwystrau sy'n wynebu pobl LHDT.

ch) **Grŵp Ieuentid LHDTC+**

Mae tîm Islawr Gwasanaethau Ieuentid Caerffili yn rhedeg unig grŵp LHDTC+ Bwrdeistref Caerffili i bobl ifanc, gan ddarparu amgylchedd diogel a chyfrinachol lle gall pobl ifanc fynegi eu gwir hunain, tra'n cwrdd â phobl ifanc eraill sy'n rhannu'r un profiadau a materion. Mae'r grŵp ar gyfer unrhyw berson ifanc 11-25 oed sy'n nodi'u hunain fel LHDTC+ (Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol, Trawsrywiol a Cwiar/Cwestiynu eu rhywioldeb neu hunaniaeth rywiol).

Mae'r grŵp wedi bod yn rhedeg am ychydig dros flwyddyn ac fe'i cynhelir ar ddydd Sadwrn diwethaf y mis o 12.00 - 15.00, gan weithredu fel darpariaeth galw heibio ac ar hyn o bryd mae'n cynnwys 36 o bobl ifanc. Mae'r grŵp yn cael ei arwain gan y bobl ifanc, felly mae'r hyn sy'n digwydd ym mhob sesiwn yn gynhwysol i'r bobl sy'n mynychu.

Mae'r grŵp yn cynnal amrywiaeth o weithgareddau gan gynnwys consolau gemau, gwneud gemwaith, celf a chreffft, coginio a gweithdai ar sail faterion a phroblemau sy'n darparu gwybodaeth a sgiliau trosglwyddadwy y bydd y bobl ifanc yn gallu defnyddio'n hwyrach mewn bywyd.

Mae'r grŵp wedi cefnogi un person ifanc yn llwyddiannus wrth lunio grŵp LHDTTC+ yn ei hysgol ac rydym hefyd wedi anfon negeseuon e-bost at holl ysgolion Bwrdeistref Caerffili i ofyn a allwn ymweld â'r ysgolion i godi ymwybyddiaeth o'r grŵp.

Mae pob aelod o staff yr Islawr wedi cael hyfforddiant mewn materion penodol a allai effeithio ar bobl ifanc LHDTTC+ a phob un yn gwerthfawrogi cydraddoldeb ac yn croesawu amrywiaeth yr holl bobl ifanc sy'n dod i'r grŵp.

Mae'r grŵp LHDTTC+ yn fenter gymunedol wych sy'n codi ymwybyddiaeth a chydraddoldeb y gymuned LHDTTC+. Mae wedi croesawu pobl ifanc nid yn unig o Fwrdeistref Caerffili, ond hefyd o Gasnewydd a Blaenau Gwent. Oherwydd mai unig grŵp LHDTTC+ pobl ifanc o fewn Bwrdeistref Caerffili ydyw, mae wedi cefnogi'r bobl ifanc yn fawr gan fod ganddynt y lle hwnnw nawr lle gallant archwilio teimladau, meddyliau a hunaniaeth yn ddiogel. Drwy redeg grŵp LHDTTC+ o fewn cymuned a hyrwyddo ymwybyddiaeth a chydraddoldeb i bawb, gobeithir y bydd hyn yn gwella ac yn trechu unrhyw stigma sy'n gysylltiedig â'r gymuned LHDTTC+ yn y dyfodol.

d) Cefnogi Cyfamod y Lluoedd Arfog

Mae cymuned y Lluoedd Arfog dros y pum ardal yn Ne Ddwyrain Cymru bellach yn elwa o gyflogi Swyddog Cyfamod Lluoedd Arfog Rhanbarthol, ar ôl sicrhau cyllid ar gyfer y swydd newydd sbon trwy Gronfa'r Cyfamod.

Wedi'i lletya gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, mae Swyddog Cyfamod y Lluoedd Arfog Rhanbarthol yn hwyluso cyflwyno ac ymwybyddiaeth fwy cyson o Gyfamod Cymuned y Lluoedd Arfog ledled Caerffili, Blaenau Gwent, Torfaen, Sir Fynwy a Chasnewydd. Bydd y rôl yn sicrhau arfer gorau ar draws y rhanbarth gan sicrhau ymagwedd gydlynol.

Am ddwy flynedd yn olynol mae Cyngor Bwrdeistref Caerffili wedi cynnal diwrnod y Lluoedd Arfog De Cymru. Gyda mwy na 12,000 o bobl yn bresennol, dechreuodd y diwrnod gyda gorymdaith filwrol trwy ganol y dref, ac roedd yn cynnwys cynrychiolwyr o'r holl Lluoedd Arfog ynghyd â Dalwyr Baneri, Cyn-filwyr a sefydliadau ieuenctid. Roedd y digwyddiad mawreddog hwn yn gyfle addas i drigolion ac ymwelwyr fel ei gilydd i ddiolch am yr unigolion dewr hynny sydd yn gwasanaethu neu wedi gwasanaethu ein gwlad.

dd) Cefnogi Cymunedau Oed-gyfeillgar

Gweithred Bositif 50+ Caerffili

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, gwelwyd camau gweithredu Gweithred Bositif 50+ Caerffili 'Byw'n Hirach, Byw'n Well' sy'n canolbwyntio ar ddatblygu cymunedau Dementia Cyfeillgar, gan rannu gwybodaeth a chyngor trwy'r cyfryngau cymdeithasol ac adeiladu ymhellach ar ein hymgyrch wybodaeth a chyngor llwyddiannus 'Mae Simon yn Dweud'. Rydym hefyd wedi parhau i gyfnerthu a chefnogi Fforwm Bwrdeistref Sirol Caerffili.

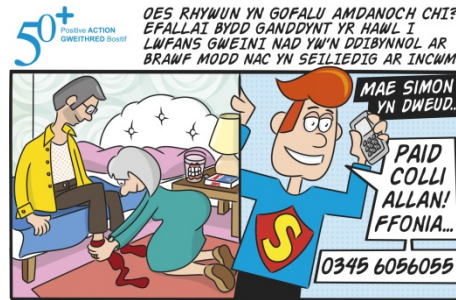
Dyma gipolwg o'r gwaith sydd wedi cael ei wneud'

Cyfryngau Cymdeithasol

- Mae'r cyfrif Twitter [@50plus_AgeWell](#) yn parhau i adeiladu ei sylfaen ddilynwyr ac ar gyfartaledd mae rhwng 5,000 a 10,000 yn cyrraedd bob mis gyda'r cynnydd yn sylweddol yn dibynnu ar y wybodaeth a'r cyngor yn y neges.
- Mae Gweithred Bositif 50+ yn gweithio mewn partneriaeth â thudalen Facebook '[Caerphilly Over 50](#)' i gael gwybodaeth am wasanaethau a chefnogaeth i drigolion lleol. Mae'r niferoedd sy'n dilyn y dudalen hon yn tyfu'n gyson ac yn hoffi'r cyfrif Twitter pan mae neges o ddiddordeb arbennig yn ymddangos, megis galwyr ffug yn yr ardal, ac mae'r gynulleidfa'n cynyddu'n sylweddol.

Mae Simon yn Dweud

- Rydym bellach wedi rhyddhau 5 cartŵn dwyieithog 'Mae Simon yn Dweud' sydd wedi'u cynllunio i roi gwybodaeth a chynghor mewn fformat lliwgar a hygyrch. Mae'r cartwnau'n cwmpasu hawlio Lwfans Gweini a Chredyd Pensiwn, Atal cwmpadau, Galwyr ffug a'n Nofio am ddim am Oes. Dosbarthwyd y rhain yn eang trwy'r Cyfryngau Cymdeithasol yn lleol ac ar hyd a lled Cymru, maent hefyd ar ochr loriau sbwriel y cynghor ac rydym wedi cael cardiau plyg wedi'u gwneud i roi allan i'r 50+ mewn digwyddiadau cyffredinol a digwyddiadau ymgysylltu.

Cymunedau Dementia Cyfeillgar

- Gweithiodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili tuag at fod yn Gyngor Dementia Cyfeillgar yn ystod 2016/2017
- Yn ôl eu natur, mae gan ganol y dref y potensial i fod yn amgylcheddau heriol iawn i'r rhai sy'n byw â dementia. O ganlyniad i hyn mae swyddogion Rheoli Canol Tref wedi ceisio lleddfu'r heriau a wynebwr yn ein prif ganol trefi. Mae'r holl fusnesau ar draws y pum canol tref a reolir wedi cael cyfle i gael hyfforddiant am ddim i wneud eu staff yn Gyfeillion Dementia. Mae NatWest yn arbennig yn gefnogol iawn i'r fenter Dementia Cyfeillgar ac mae'n hyfforddi staff ledled y DU. Mae rheolwr cangen Caerffili yn hyrwyddwr rhagweithiol iawn o'r cynllun; cymaint fel bod fideo cenedlaethol NatWest wedi'i ffilmio yng ngangen Caerffili ac yn cynnwys cwsmeriaid Caerffili. Gellir gweld y fideo ar-lein ar y linc <https://rbsgroup.kuluvally.com/view/mcmu85IGyp7>
- Amgueddfa'r Tŷ Weindio oedd yr amgueddfa gyntaf yng Nghymru i fod yn Dementia Cyfeillgar. Mae Sefydliad Glowyr Coed Duon hefyd wedi cyflawni ei statws dementia cyfeillgar.

Fforwm 50+ Bwrdeistref Sirol Caerffili

- Mae'r fforwm yn tyfu o ran hyder a gyda grŵp llywio brwd ac aelodau newydd maen nhw'n bwrw ymlaen â chynllun busnes newydd.
- Rydym wedi hwyluso cysylltiadau â Gofalyddion Caerffili CBSC ac mae hyn yn profi'n gynhyrchiol ar gyfer y ddau fforwm.
- Maent wedi ymateb yn rhagweithiol i nifer o ymgynghoriadau allweddol yn genedlaethol ac yn lleol, gan ddilyn lleisiau pobl hŷn. Mae eu hymatebion [ar gael trwy eu gwefan](#) Rydym hefyd yn eu cefnogi i rannu'r ymatebion hyn gyda fforymau 50+ eraill ledled Cymru.
- Rydym yn eu cefnogi'n rhagweithiol gyda'u cylchlythyr 'Sgwrs o Bwys' sy'n tyfu mewn poblogrwydd gyda 5000 o gopiâu yn cael eu dosbarthu ar draws y fwrdeistref, a'r fersiynau ar-lein ar gael trwy wefan [Dros 50 Caerffili](#).

e) Diwrnod Cofio'r Holocaust

Mewn cydnabyddiaeth o Ddiwrnod Cofio'r Holocaust ym mis Ionawr 2017, codwyd ymwybyddiaeth staff am y Diwrnod trwy gael stondin wybodaeth yn arddangos cyflwyniad yn ystod yr egwyl cinio yn y bwyty staff.

Cynhaliwyd gweithgareddau pellach yn Sefydliad y Glowyr Coed Duon, lle cynhaliwyd arddangosfa o farddoniaeth a grëwyd yn arbennig gan ddisgyblion o ysgolion lleol i goffáu Diwrnod Cofio'r Holocaust.

Bu myfyrwyr o Ysgol Gyfun Cwm Rhymni ac Ysgol Lewis Pengam yn gweithio gyda'r awdur lleol Patrick Jones i gynhyrchu peth gwaith teimladwy ar gyfer yr arddangosfa, a osodwyd o amgylch y thema 'Sut Gall Bywyd Parhau'. Dangoswyd y gwaith am wythnos o'r 26ain o Ionawr.

Gwahoddwyd aelodau'r cyhoedd hefyd i fynychu digwyddiad coffa am 10:30am ar Ddydd Gwener, 27ain Ionawr i nodi diwrnod rhyngwladol cofio dioddefwyr yr Holocaust. Anrhydeddodd y diwrnod y goroeswyr a chofiwyd y rhai a gollodd eu bywydau. Roedd hefyd yn rhoi cyfle i fyfyrion ar y ffordd yr ydym yn byw ein bywydau heddiw.

Dyweddodd Cyng. Keith Reynolds, Arweinydd y Cyngor ar y pryd, "Dyma'r drydedd flwyddyn yr ydym wedi cynnal digwyddiad cymunedol i goffáu'r diwrnod cenedlaethol cofiadwy pwysig hwn. Mae'r disgyblion wedi bod yn gweithio'n galed wrth greu darnau symudol ar gyfer yr arddangosfa; byddwn yn annog pobl i ymuno â ni am y digwyddiad arbennig ar ddydd Gwener i goffo'r rhai a gollodd eu bywydau."

f) Cydlyniant Cymunedol

Mae'r Cydlynnydd Cydlyniant Cymunedol yn adrodd yn ôl i Lywodraeth Cymru bob chwarter ar y cynnydd a wnaed yn erbyn canlyniadau penodol a nodwyd yn Strategaeth Cydlyniant Cymunedol Llywodraeth Cynulliad Cymru 2014-2018.

Mae'r canlynol yn gipolwg o'r hyn a wnaed yn ardal Gorllewin Gwent sy'n cynnwys Caerffili;

- Trefnwyd Hyfforddiant Troseddau Casineb Rhanbarthol ar gyfer aelodau etholedig o'r 3 awdurdod yn ardal Gorllewin Gwent (Blaenau Gwent, Caerffili a Thorfaen).
- Mae copïau caled o'r ffurflenni adrodd ar Drosedd Casineb wedi'u hailddosbarthu ar draws adeiladau'r cyngor sy'n agor i'r cyhoedd
- Mae set ddata Troseddau Casineb wedi'i gyflwyno i'w hystyried ar gyfer yr asesiad anghenion lleol yn unol â deddfwriaeth Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Cynhaliwyd trafodaethau hefyd â swyddogion polisi arweiniol er mwyn sicrhau bod themâu cydlyniant eraill yn cael eu hadlewyrchu'n well o fewn cynllunio'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn y dyfodol.
- Mewn ymateb i bryderon cymunedol anecdotaidd, sicrhoedd Caerffili stonidin Trosedd Casineb yng Ngŵyl y Caws Mawr. Hwyluswyd y stonidin mewn partneriaeth â Heddlu Gwent a Chymorth i Ddiodefwr.
- Cynhaliwyd nifer o drafodaethau rhwng Cydlynwyr Cydlyniant Gwent a grwpiau trydydd sector ac asiantaethau partner arweiniol er mwyn archwilio goblygiadau Brexit a phryder cynyddol cymunedau lleiafrifol yn sgil Brexit ac i gefnogi monitro tensiynau cymunedol wrth symud ymlaen. Ar lefel weithredol, roedd hyn yn cynnwys datblygu ymagwedd bartneriaeth i dawelu meddyliau cymunedau lleiafrifol, yn enwedig cymunedau lleiafrifol sy'n uniaethu fel ymfudwyr economaidd neu o ffydd leiafrifol a/neu gefndir diwylliannol megis datblygu Grŵp Aml-ffydd Gwent. Mae Grŵp Tensiynau Cymunedol Gwent hefyd wedi'i sefydlu fel rhan o'r gwaith hwn, lle mae'r holl swyddogion arweiniol Atal a Diogelwch Cymunedol ar draws Gwent yn rhannu gwybodaeth o ran ymledu tensiynau cymunedol, mae hyn yn cynnwys tensiynau adain dde eithafol /pryderon Prevent a thueddiadau trosedd casineb, sydd ar fynd.
- Ysgrifennwyd pennod Cymunedau Cydlynol ar gyfer Asesiad Anghenion Lles Cyngor Caerffili sy'n adlewyrchu'r holl themâu cydlyniant cyfredol a rhai sy'n dod i'r amlwg, gan gynnwys troseddau casineb, yn enwedig ar ôl 'Brexit'. Mae rhan o'r ymdrechion hyn hefyd wedi cynnwys cefnogi digwyddiad Senarios y Dyfodol a gynhaliwyd gan Gyngor Caerffili.

- Darparwyd cefnogaeth i Heddlu Gwent mewn perthynas â gweithgareddau Wythnos Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb - mae hyn wedi cynnwys cysylltu â theuluoedd a ailsefydlwyd o dan Raglen Ailsefydlu Syriaid (rhannu straeon)
- Ymgysylltu parhaus â sefydliadau'r trydydd sector SEWREC, BAWSO, People's First, Victim Support / Race Equality First / Umbrella Cymru - gan sicrhau bod partneriaid yn cysylltu, ac yn cyfeirio, dioddefwyr tuag at eu gwasanaethau.
- Mae naratif Cydlyniant Cymunedol wedi'i ddarparu bellach o fewn y tri asesiad anghenion Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Gorllewin Gwent sy'n cydnabod Trosedd Casineb fel ystyriaeth i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.
- Cynhaliwyd ymgynghoriad gyda'r darparwyr gwasanaethau uchod hefyd mewn perthynas ag asesiad anghenion Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, mae cymunedau lleiafrifol yng Ngorllewin Gwent hefyd wedi cymryd rhan - gan sicrhau bod canfyddiadau'r asesiadau anghenion yn briodol i'r ardal. Mae'r ymgynghoriad hwn wedi cynnwys hwyluso trafodaeth bwrdd / gweithdy yn Nigwyddiad Cenedlaethau Caerffili 2 a gynhaliwyd ym mis Ionawr 2017.
- Lansiodd ymgyrch ym mis Tachwedd 2016 i gydfynd â Diwrnod y Rhuban Gwyn ar 25^{ain} Tachwedd. Nod yr ymgyrch #caerphillystandingtogether yw codi ymwybyddiaeth o drais domestig a'r gwasanaethau cymorth sydd ar gael, ac yn y pen draw, grymuso unrhyw un sy'n dioddef trais yn y cartref i chwilio am gymorth.

5. Y Rhaglen Hyfforddiant

Trosolwg o'r flwyddyn academaidd 2016-2017

Mae darparu cyrsiau Cymraeg a Chydraddoldeb yn ddyletswydd statudol o dan ddeddfwriaeth berthnasol. Yn wahanol i'r blynyddoedd blaenorol, fe wnaethom wynebu toriad yn y gyllideb hyfforddiant ac felly roedd yr hyfforddiant a gyflwynwyd yn gyfyngedig.

Yn gyfan gwbl, bu **360** o bobl ar gyrsiau yn ymwneud â Chydraddoldeb a'r Gymraeg.

Mynychodd **238** o bobl hyfforddiant cydraddoldeb penodol gydag **8** o'r rhain yn fyfyrwyr o Ysgol Gyfun Cwm Rhymni ac yn derbyn hyfforddiant Ymwybyddiaeth Ddiwylliannol.

Mynychodd **122** o ddysgwyr gyrsiau Cymraeg, o gyrsiau blasu i gyrsiau 30 wythnos, er mwyn i staff ddysgu'r iaith i'w defnyddio yn y gweithle.

Mae nifer o'r cyrsiau blasu wedi'u teilwra yn unol â gofynion y Safonau'r Iaith Gymraeg. Er enghraifft, erbyn 30 Medi 2018, mae'n rhaid i rai llyfrgelloedd a chanolfannau hamdden yn y 6 prif dref yn y fwrdeistref sirol ddarparu gwasanaeth derbyn dwyieithog er mwyn sicrhau nad ydym yn torri'r Safonau'r Iaith Gymraeg.

Safon 64	<p>Rhaid i unrhyw wasanaeth derbynfa yr ydych yn ei roi ar gael yn Saesneg hefyd fod ar gael yn Gymraeg, a rhaid i unrhyw berson sydd am gael gwasanaeth derbynfa Cymraeg beidio â chael ei drin yn llai ffafriol na pherson sydd am gael gwasanaeth derbynfa Saesneg.</p> <p>Rhaid cydymffurfio â safon 64 mewn perthynas â'r isod erbyn 30 Medi 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prif wasanaeth derbynfa'r corff <p>Rhaid cydymffurfio â safon 64 mewn perthynas â'r isod erbyn</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 Medi 2018: • Llyfrgelloedd Bargod, Rhisga, Rhymni, Coed Duon, Caerffili ac Ystrad Mynach; • Canolfan Croeso Caerffili; • Maenordy Llancaiach Fawr; • Gwasanaethau Cofrestru yn Nhŷ Penallta • Canolfannau hamdden Caerffili, Heolddu, Trecelyn a Rhisga.
-------------	---

Gofynnwyd am lawer o'r cyrsiau a gynhaliwyd gan fannau gwasanaeth penodol, er mwyn mynd i'r afael â phroblem a nodwyd ganddynt lle'r oedd angen hyfforddiant staff.

Dangosir y ffigurau hyfforddiant yn y tabl canlynol;

Teitl y Cwrs	Nifer y Staff	Nifer y Myfyrwyr
Cyrsiau Blasu Cymraeg (2 diwrnod)	37	0
Cyrsiau Blasu Cymraeg	37	0
Cyrsiau Cymraeg (30 wythnos)	48	0
Iaith Arwyddion Prydain	5	0
Ymwybyddiaeth Ddiwylliannol	0	8
Ymwybyddiaeth Cydraddoldeb	16	0
Ymwybyddiaeth LHDT	17	0
'Prevent'	179	0
Ymwybyddiaeth Drawsrywiol	13	0
Cyfansymiau	352	8

6. Amrywiaeth yn y Gweithle

Gwelliannau i Ddata Cyflogres CBSC

Fel y dangosir yn fanylach yn **Atodiad A**, roedd ymdrechion pellach wedi'u gwneud i gynyddu niferoedd y rhai a gofnodwyd ar y system gyflogres AD **iTrent** ac mae hyn eto wedi darparu gwell canlyniadau ar gyfer 2016-2017.

Isod mae enghreifftiau mewn dau gategori lle mae gwelliannau clir yn y data a gofnodwyd wedi cael eu gwneud yn ystod y tair blynedd diwethaf.

i) Crefydd a Chred

Crefydd a Chred (Cyfanswm Corfforaethol)	31/03/15	31/03/16	31/03/17
Anfodlon Datgan	96	85	83
Arall	15	21	27
Bwdhaidd	2	2	1
Cristion (Pob Enwad)	736	881	1,002
Dim Crefydd	742	933	1,126
Dyneiddiwr	1	2	3
Heb Ddatgan / Heb ei Bennu	7,705	7,010	6,520
Hindwâidd	3	1	4
Iddewig	2	2	1
Mwslim	2	1	0
Sic	1	1	0
Cyfanswm yr Awdurdod	9,305	8,939	8,767

ii) Cyfeiriadedd Rhywiol

Cyfeiriadedd Rhywiol (Cyfansymiau Corfforaethol)	31/03/15	31/03/16	31/03/17
Anfodlon Datgan	146	134	128
Arall	12	19	18
Deurywiol	8	8	9
Heb ddatgan	7,587	6,909	6,421
Heterorywiol	1,523	1,829	2,144
Hoyw	19	26	33
Lesbiaidd	10	14	14
Cyfanswm yr Awdurdod	9,305	8,939	8,767

7. Canllawiau Staff

Creu Dogfennau Canllaw CBSC newydd yn unol â deddfwriaeth

a) Goblygiadau Cydraddoldeb mewn Adroddiad Pwyllgor

Diweddarwyd yr arweiniad hwn ar gyfer staff ym mis Medi 2016 yn dilyn cytundeb gan y Tîm Rheoli Corfforaethol i ddiweddarau templed adroddiad y Cyngor i gynnwys Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Mae Adran 5 templed adroddiad y cyngor bellach yn ymwneud â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac mae'r adran Goblygiadau Cydraddoldeb bellach yn adran 6, ac yn cael ei osod cyn y Goblygiadau Ariannol a'r Goblygiadau Personél.

Cyflwynwyd hyn yn raddol gyda gweithrediad llawn o'r 1^{af} Ionawr 2017. Os yw unrhyw adroddiadau bellach yn cael eu cyflwyno i Wasanaethau Democrataidd heb gynnwys yr adrannau hyn (neu rai gorfodol eraill), bydd yr adroddiad yn cael ei ddychwelyd i'r awdur.

b) Porthol yr Uned Polisi Corfforaethol

Bu'r flwyddyn ariannol hon yn arbennig o brysur i'r Uned Polisi Corfforaethol, sy'n cynnwys 4 tîm wedi'u tynnu at ei gilydd yn un. Mae'r uned yn cynnwys, Diogelwch Cymunedol, Cydraddoldeb a'r Gymraeg, Datblygu Polisi a Rheoli Perfformiad.

Er mwyn hyrwyddo gwaith yr uned, fe wnaethom ddiweddarau'r Porthol Cydraddoldeb a'r Gymraeg i fod yn Borthol Uned Polisi Corfforaethol.

Mae gan y Porthol hwn lawer o wybodaeth, arweiniad, dogfennau a ffurflenni perthnasol a defnyddiol yn ogystal â manylion cyswllt ar gyfer y 4 tîm.

Corporate Policy Unit

A greener place to work

Home Policy Team Performance Management Equalities Community Safety Siarad Cymraeg? Training Guidance & Information Welsh Language Schools & Governors WBFAG Act 2015

Home

Policy Team

- [Contacts](#) [more...](#)

Performance Management

- [Contacts](#)
- [Performance Unit Calendar 2017-2018](#)
- [What We Do \(our main responsibilities\)](#) [more...](#)

Equalities

- [Contacts](#)
- [Equalities Impact Assessment](#)
- [Recorded Greetings](#)
- [Translation and Interpretation Services](#) [more...](#)

Community Safety

- [Contacts](#)
- [Anti-Social Behaviour](#)
- [Counter Terrorism](#)
- [Domestic Abuse](#) [more...](#)

Siarad Cymraeg?

- [Cymorth wrth eich Desg](#)
- [Fisïau Cyfieithu?](#) [more...](#)

Corporate Policy Unit Statement

The Corporate Policy Unit covers 4 areas of work on behalf of the authority, policy development, performance management, equalities and Welsh language compliance and community safety.

The Corporate Policy Unit leads on corporate policy development and implementation of programmes, strategies, policies and procedures. We lead on the strategic response to equalities legislation, support the authority to demonstrate continuous improvement through robust business planning and performance measures, and lead on the authority's response to Community Safety legislation and partnership activity.

We will ensure the council is alive to emergent policy development and other changes in the external environment, and where possible influence those changes for the benefit of the organisation, to turn policy and strategy into action and delivery.

The Council's Equalities Statement

This Council recognises that people have different needs, requirements and goals and we will work actively against all forms of discrimination by promoting good relations and mutual respect within and between our communities, residents, elected members, job applicants and workforce.

We will also work to create equal access for everyone to our services, irrespective of ethnic origin, sex, age, marital status, sexual orientation, disability, gender reassignment, religious beliefs or non-belief, use of Welsh, BSL or any other language, nationality, responsibility for any dependents or any other reason which cannot be shown to be justified.

Latest News

Welsh Language Standards

Many staff will be aware that the Welsh Language Standards were implemented on 30th March 2016, and since then a lot of work has been done across the authority to work towards providing services to our Welsh speaking residents in the language of their choice.

What are the Welsh Language Standards

The Standards explain how organisations are expected to use the Welsh language in different situations and, importantly, they give the Welsh language equal status to English in Wales. They will, in time, apply across the whole of the Welsh public sector.

The duties which come from the Standards mean that organisations should not treat the Welsh language less favourably than the English language, and should promote and facilitate the use of the Welsh language.

The Standards themselves are quite detailed but they cut across everything that we do and, in particular, focus on the ways in which we contact our residents.

We have been focussing a lot of our work around the services where we come into contact with the public on a daily basis. This includes corresponding with the public face-to-face, over the telephone, or via written material on our website or on paper.

Training

- [Booking Form - Training Courses 2017](#)
- [Courses - Autumn 2017](#)
- [Performance Management Training](#)
- [Prevent Training](#)
- [Welsh Course List 2017-2018](#) [more...](#)

Guidance & Information

- [Consultation and Monitoring Guidance](#)
- [Designing and Printing Guidance](#)
- [Equalities Implications in Reports](#)
- [Equality Impact Assessment Form](#)
- [Well-being of Future Generations Guidance](#) [more...](#)

Welsh Language

- [Contacts](#)
- [Translation and Interpretation](#)
- [Welsh Language Standards](#) [more...](#)

Schools & Governors

- [Reporting Discrimination in Schools](#)
- [WIGA Equalities and Schools Guidance](#) [more...](#)

WBFAG Act 2015

- [5 Ways of Working](#)
- [7 Operational Areas](#)
- [7 Well-being Goals](#) [more...](#)

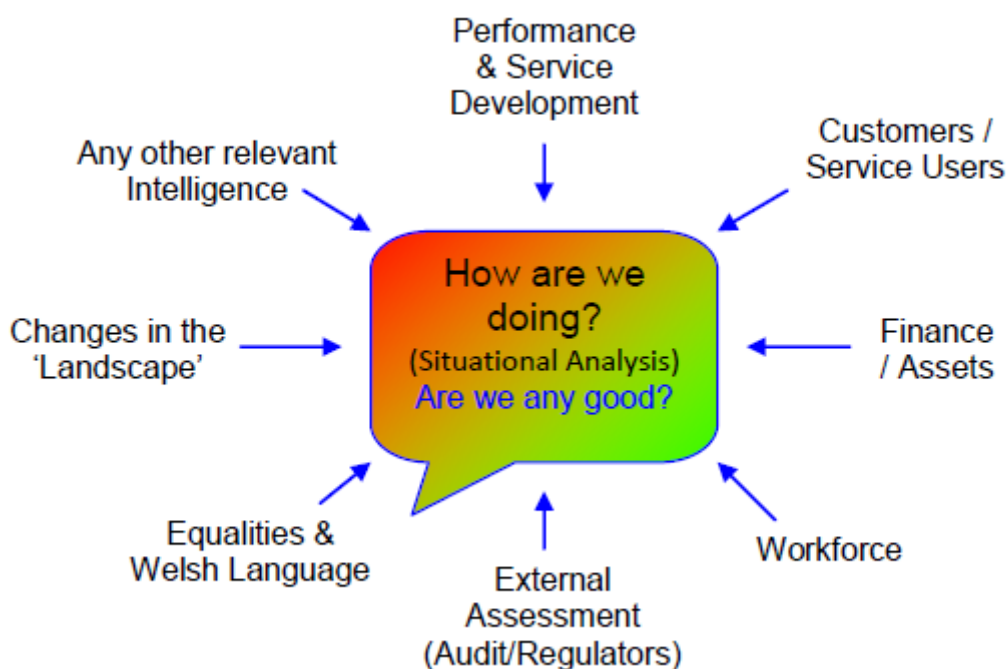
Mae hwn yn adnodd gwych i staff gan fod yr holl wybodaeth a'r arweiniad y maent eu hangen ar gael yn rhwydd mewn un lle. Yn fwy felly, mae'r wybodaeth arweiniad ar Gydraddoldeb a'r Gymraeg yn hygyrch ac mae'n cynnwys Ffurflenni Asesu Effaith Cydraddoldeb a'r arweiniad ategol i gynorthwyo staff drwy'r broses. Mae tabiau pennawd ar wahân ar draws y brig sy'n torri'r wybodaeth sydd ar gael i adrannau, mae hyn yn ei gwneud hi'n haws i staff ddod o hyd i'r wybodaeth sydd eu hangen arnynt.

Mae ein holl adroddiadau blynyddol ar gael ar y porthol ac oherwydd bod staff yn gwybod ble i gael gafael ar y wybodaeth, mae unrhyw ddiweddariadau sy'n cael eu gwneud yn gyflym ac yn hawdd, ac ar gael bron ar unwaith.

8. Hunanwerthuso gan Fannau Gwasanaeth

Diweddariad ar newidiadau yn y modd y mae mannau gwasanaeth y Cyngor yn edrych ar eu perfformiad eu hunain o ran Cydraddoldeb a'r Gymraeg

Ers 2014, mae'r prosesau Cynllunio Gwasanaeth o fewn y Cyngor wedi cael eu hadolygu'n barhaus i wella'u ffocws, pwyslais a phwysigrwydd asesu lefelau darparu gwasanaethau, amseroedd ymateb ac ansawdd y gwasanaeth (Hunanwerthuso Gwasanaeth) o bryd i'w gilydd, i gynnwys ystod o ddata a gwybodaeth i werthuso gwaith man gwasanaeth ac i dynnu casgliad ynghylch pa mor effeithiol yw'r gwasanaeth hwnnw. Er enghraifft, mae ein model hunanwerthuso cyfredol yn cynnwys fel lleiafswm y categorïau canlynol:

Rhaid i'r holl wasanaethau, waeth pa bryd a sut y gwneir y gwerthusiad, ddefnyddio'r egwyddorion hyn er mwyn gwerthuso'u darpariaeth gwasanaeth. Rhaid i'r categorïau gynnwys asesiad o'r graddau y mae pob gwasanaeth yn bodloni ei rhwymedigaethau Cydraddoldeb a'r Gymraeg.

9. Data Cwynion

Dadansoddiad o'r cwynion a dderbyniwyd yn ystod 2016-2017

Mae Adran 4 o'r **Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2016-2020** yn diffinio'r hyn a ystyrir yn gŵyn yn nhermau materion Cydraddoldeb a'r Gymraeg.

Mae hyn er mwyn cynnal cysondeb ymagwedd wrth ymdrin ag unrhyw gŵyn o'r natur hon gan fod y Cyngor yn gweithredu gwasanaeth Cydraddoldeb a'r Gymraeg integredig.

v) Cwynion

- 4.9 Gall cwyn gael ei ddiffinio fel sefyllfa lle nad yw aelod o'r cyhoedd, neu grŵp, yn fodlon â safon y gwasanaeth, neu'r camau neu ddiffyg gweithredu gan y Cyngor neu aelod o staff.
- 4.10 Byddwn yn ymdrin â phob cwyn yn unol â pholisi Cwynion corfforaethol, ond gyda'r angen ychwanegol i gyfieithu'r holl ohebiaeth sy'n dod i mewn ac yn mynd allan ar y mater, yn unol â **Chanllawiau Cyfieithu Cymraeg 2016** ac unrhyw fater cyfieithu, dylunio neu fformat.
- 4.11 Bydd cwynion yn cael eu monitro'n llawn fesul categori Cydraddoldeb ac ym mha iaith neu fformat cawsant eu gwneud yn y lle cyntaf.
- 4.12 Gellir cwyno yn ysgrifenedig, dros y ffôn neu drwy e-bost i gyfeiriad e-bost penodol y Cyngor cwynion@caerffili.gov.uk.
- 4.13 Mae canllaw pellach i'w cael yn y ddogfen **Canllaw Cwynion Cydraddoldeb a'r Gymraeg**.

Mae data cwynion am Gydraddoldeb a'r Gymraeg yn ffurfio rhan o'r adroddiadau chwarterol i'r Pwyllgor Archwilio fel rhan o'r broses Cwynion Corfforaethol lle bo hynny'n briodol, ac mae'r Uwch Swyddog Polisi (Cydraddoldeb a'r Gymraeg) hefyd nawr yn rhan o'r Grŵp Dysgu o Gwynion Corfforaethol sy'n cwrdd yn chwarterol i drafod cwynion penodol a thrawsbynciol.

Mae cwynion corfforaethol yn gwynion o ganlyniad i fethiant o ran proses neu fethiant i weithredu polisi'r Cyngor yn gywir. Mae'r rhain yn gwynion a allai, yn y pen draw, gael eu hanfon at yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus neu at Gomisiynydd y Gymraeg, er enghraifft. Caiff materion cod ymddygiad yn ymwneud ag ymddygiad neu agwedd staff eu trin drwy gyfrwng prosesau Adnoddau Dynol mewnol.

Fodd bynnag, mae cwynion ynghylch Cydraddoldeb a'r Gymraeg yn rhywfaint o hybrid, oherwydd gall methiant proses fod o ganlyniad i agweddau neu farn aelod o staff tuag at grŵp penodol, er enghraifft.

Yn ystod 2016-2017, cafwyd **11** achos eu cofnodi gyda **2** o'r rhain yn cael eu nodi'n gorfforaethol fel cais am wasanaeth. Roedd **4** pellach yn Ymchwiliadau Iaith Gymraeg a wnaed gan Gomisiynydd y Gymraeg a chafodd y **5** sy'n weddill eu categorio fel cwynion. Roedd y **5** yn gwynion yn ymwneud â'r Iaith Gymraeg lle nad oedd y gwasanaeth a ddarparwyd yn cydymffurfio â'r Hysbysiad Cydymffurfio sydd mewn lle.

Wrth ymateb i'r cwynion hyn, mae'r adrannau perthnasol wedi gallu gwneud gwelliannau cadarnhaol o fewn eu meysydd gwasanaeth a thrwy hynny sicrhau bod y gwasanaeth a ddarperir yn cydymffurfio'n llwyr yn y dyfodol.

Mae'r tabl canlynol yn rhoi crynodeb o'r ceisiadau a'r cwynion a dderbyniwyd gan y gwasanaeth, er bod y manylion llawn wedi cael eu dileu ar gyfer yr adroddiad hwn er mwyn cynnal anhysbysrwydd y rhai sy'n gwneud y gwyn.

Tabl 9.1 - Cwynion fesul pwnc Cydraddoldeb

(yn dilyn y categorïau a restrir yng Nghynllun Cydraddoldeb Strategol Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili)

PWNC	NIFER O GWYNION	NIFER O GEISIADAU GWASANAETH	NIFER O YMCHWILIADAU IAITH GYMRAEG
Ailbennu Rhywedd/ Trawsrywedd	0	0	0
Anabledd	0	0	0
Beichiogrwydd a Mamolaeth	0	0	0
Cenedligrwydd	0	0	0
Crefydd neu Gred	0	0	0
Cyfeiriadedd Rhywiol	0	0	0
Cyffredinol / Amhenodol	0	0	0
Hawliau Dynol	0	0	0
Hil	0	0	0
Iaith Gymraeg	5	2	4
Oed	0	0	0
Rhyw (Rhywedd)	0	0	0
Sipsiwn a Theithwyr	0	0	0
Sgiliau Ieithyddol	0	0	0
Statws Priodasol	0	0	0
CYFANSYMIAU	5	2	4

ATODIAD A – Crynodeb o Ddata Cyflogres CBSC

Mae'r wybodaeth ganlynol yn ddata lefel uchel o'r hyn y mae'r system AD *iTrent* yn dal ar 31^{ain} Mawrth 2017 ynglŷn â phroffil gweithlu Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, o ran nodweddion gwarchoddedig a gallu ieithyddol y staff.

Mae cofnodi'r wybodaeth hon yn ofyniad o fewn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol. Trwy gymharu'r ffigurau hynny sydd ar gael ar 31^{ain} Mawrth 2015 a 2016 gyda'r rheini ar 31^{ain} Mawrth 2017 (gan gofio mai ychydig iawn o recriwtio allanol sy'n cael ei wneud) rydym wedi gallu dangos cynnydd yn y niferoedd a gofnodwyd. Ystyrir bod hyn yn digwydd oherwydd gwell cofnodi data a glanhau data cofnodion y staff presennol.

Mae'r opsiwn Anfodlon Datgan yn ychwanegu at y data cyflogres ar draws pob categori fel opsiwn yn ystod y flwyddyn ariannol hon, gan nad oedd wedi bod yn opsiwn ar gyfer pob nodwedd warchoddedig yn flaenorol.

- Mae data Rhyw, Ethnigrwydd ac Anabledd yn cael eu dangos fesul Cyfadran.
- Mae data Crefydd neu Gred a data Cyfeiriadedd Rhywiol yn cael eu dangos ar hyn o bryd fesul cyfansymiau Corfforaethol yn unig. Mae data wedi gwella eto yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf.
- Mae cenedligrwydd wedi'i gynnwys am y tro cyntaf, gan gyfansymiau Corfforaethol.
- Mae Gallu Ieithyddol ar gael yn ôl Maes Gwasanaeth ond mae'r data yn cael eu darparu yma fel cyfansymiau Corfforaethol er gwybodaeth.
- Mae'r niferoedd ym mhob categori nawr hefyd yn dangos Heb Ddatgan ac Anfodlon Datgan, gan leihau'r nifer o feysydd gwag yn y system a darparu gorolwg staff mwy cywir.
- Nid yw categorïau gwybodaeth eraill o fewn *iTrent* (h.y. rhai ethnigrwydd, ieithoedd, crefyddau ac ati) wedi cael eu cyflwyno, gan eu bod ar hyn o bryd yn dangos dim cofnodion.

Rhyw fesul Cyfadran	Gwrywaidd	Benywaidd	Heb ddatgan
Addysg a Hamdden	774	3,591	0
Cymunedau	1,230	1,054	0
Gwasanaethau Corfforaethol	211	320	0
Gwasanaethau Cymdeithasol	247	1,929	0
Cyfanswm yr Awdurdod	2,393	6,374	0

Anabledd fesul Cyfadran	Wedi cofnodi'n anabl	Heb ddatgan	Yn anfodlon nodi
Addysg a Hamdden	65	394	3
Cymunedau	59	118	2
Gwasanaethau Corfforaethol	18	7	4
Gwasanaethau Cymdeithasol	58	120	1
Cyfanswm yr Awdurdod	187	591	10

Ethnigrwydd fesul Cyfadran	Gwyn	Du/LIE	Heb ddatgan	Yn anfodlon nodi
Addysg a Hamdden	3,961	26	376	2
Cymunedau	2,156	17	110	1
Gwasanaethau Corfforaethol	516	8	6	1
Gwasanaethau Cymdeithasol	2,077	32	67	0
Cyfanswm yr Awdurdod	8,161	75	527	4

Crefydd a Chred (Cyfanswm Corfforaethol)	Niferoedd
Anfodlon Datgan	83
Arall	27
Bwdhaidd	1
Cristion (Pob Enwad)	1,002
Dim Crefydd	1,126
Dyneiddiwr	3
Heb ddatgan	6,520
Hindŵaidd	4
Iddewig	1
Mwslim	0
Sïc	0
Cyfanswm yr Awdurdod	8,767

Cyfeiriadedd Rhywiol (Cyfansymiau Corfforaethol)	Niferoedd
Anfodlon Datgan	128
Arall	18
Deurywiol	9
Heb ddatgan	6,421
Heterorywiol	2,144
Hoyw	33
Lesbiaidd	14
Cyfanswm yr Awdurdod	8,767

Cenedligrwydd (Cyfansymiau Corfforaethol)	Niferoedd
Albanaidd	6
Anfodlon Datgan	5
Arall	27
Cernyweg	2
Cymreig	1,722
Gogledd Iwerddon	3
Gwyddelig	3
Heb ddatgan	6,186
Prydeinig (Nid Ynysoedd y Sianel nag Ynys Manaw)	751
Seisnig	62
Cyfanswm	8,767

Gallu Ieithyddol (ar wahân i Saesneg) (Cyfansymiau Corfforaethol)	Niferoedd
Almaeneg	25
Arabeg	1
Braille	12
Croasiaidd	1
Cwrdeg	1
Cymraeg	436
Eidaleg	8
Ffrangeg	55
Groeg	1
Hebraeg	1
Hindi	2
Hwngareg	1
Iaith Arwyddion Makaton	2
Iaith Arwyddion Prydain	62
Iseldireg	1
Llydaweg	1
Malayalameg	2
Nepaleg	1
Rwmaneg	3
Rwsieg	1
Sbaeneg	16
Serbeg	1
Tamil	1
Twrceg	2
(Nid oes cyfanswm staff yn cael ei gofnodi gan fod rhai staff yn siarad mwy na dwy iaith)	